

Miljökonsekvensbeskrivning

GRANSKNINGSSKEDE

Detaljplan för fastigheten Kerstinboda 3:3 m.fl.,
Katrineholms kommun
2023-06-02

Författare Robin Rundström
Beställare: Katrineholms kommun
Beställarens
projektnummer: 80059
Konsultbolag: Structor Miljöpartner AB
Uppdragsnamn: Miljökonsekvensbeskrivning Kerstinboda
Uppdragsnummer: 8839
Datum: 2023-06-02
Uppdragsledare: Robin Rundström
Handläggare/utredare: Kajsa Andersson
Granskare: Johan Rodéhn
Helena Westin

Status: Granskningshandling

Sammanfattning

En miljöbedömning i enlighet med 6 kap. miljöbalken har genomförts för detaljplanen för fastigheten Kerstinboda 3:3 m.fl. i Katrineholms kommun. Syftet med detaljplanen är att skapa förutsättningar för att utveckla industrimark.

Miljöbedömningsprocessen inleddes med att ta fram en avgränsning så att fokus blir på de miljöaspekter där det finns risk för betydande miljöpåverkan. Avgränsningen har beslutats i samråd med Länsstyrelsen i Södermanlands län. Utifrån beslutad avgränsning bedöms konsekvenser för dagvatten och hydrologiska förhållanden och dess inverkan på ett Natura 2000-område nordväst om planområdet. Konsekvenser bedöms även för andra naturvärden utifrån groddjur och sumpskogen inom planområdet. Konsekvenser bedöms på belastning av dagvatten och föroreningar vilket även innefattar påverkan på Mejeridiket. Betydelsen av olycksrisker med farligt gods som går på närliggande järnväg har bedömts.

Planförslaget bedöms påverka naturmiljö, men konsekvenserna bedöms som måttliga. Bedömningen baseras på att planområdet inte berör de högst värderade områdena för viktiga livsmiljöer samt att befintliga naturvärden redan är påverkade och avgränsade från ett större betydande område. De hydrologiska förhållandena i området har studerats och visar på att det finns förutsättningar för hantering av dagvatten. Konsekvenser för hydrologiska system samt miljö kvalitetsnormer för nedströms liggande Natura 2000 bedöms som positiva förutsatt att föreslagna åtgärder vidtas. För planerat bränslelager förutsätts att dagvatten hanteras i ett slutet separat system för den verksamheten. Föroreningar har undersökts i området och tillkommande industrimark kommer inte beröra områden med föroreningshalter över MKM. Planförslaget har anpassats till genomförd riskutredning vilket medför att olycksrisker kopplade till transporter av farligt gods blir acceptabla.

Alternativ har hanterats genom att studera olika utformningsalternativ med olika skala och placering av industrimark. Planförslaget har anpassats efter genomfört samråd på så sätt att större delen av naturmarken i planområdet lämnas opåverkad. Endast de prioriterade industriverksamheterna ges möjlighet att expandera till förmån för att säkerställa samhällsviktig verksamhet i Katrineholm.

Området hyser idag måttliga till höga naturvärden vilka till stor del kommer lämnas opåverkade. De värden som påverkas bedöms kunna kompenseras med välutformade åtgärder.

Innehåll

1. Inledning.....	6
2. Miljöbedömning	6
2.1. Strategisk miljöbedömning	6
2.2. Samråd	6
2.3. Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)	6
2.4. Underlag	7
3. Avgränsning.....	7
3.1. Tidsmässig	7
3.2. Geografisk	7
3.3. Saklig.....	7
4. Bedömningsgrunder	8
4.1. Riksintresse	8
4.2. Natura-2000.....	8
4.3. Riktvärden för förorenad mark.....	8
4.4. Miljökvalitetsmål	9
4.5. Miljökvalitetsnormer för vatten.....	9
5. Förutsättningar	9
5.1. Nuläge	9
5.1.1. Verksamheter	10
5.2. Planförhållanden	11
5.3. Natura 2000.....	12
6. Alternativredovisning	14
6.1. Planförslag.....	14
6.2. Nollalternativ.....	15
6.3. Jämförelsealternativ (samrådsförslag 2019)	16
7. Miljökonsekvenser	17
7.1. Dagvatten	17
7.1.1. Förutsättningar	17
7.1.2. Konsekvenser planförslag	19
7.1.3. Åtgärder.....	20
7.2. Naturmiljö	20
7.2.1. Förutsättningar	20
7.2.2. Konsekvenser planförslag	22
7.2.3. Åtgärder och ekologisk kompensation	23
7.3. Förorenade områden.....	24
7.3.1. Förutsättningar	24

7.3.2. Konsekvenser planförslag	26
7.3.3. Åtgärder	27
7.4. Transporter och risker	27
7.4.1. Förutsättningar trafik	27
7.4.2. Konsekvenser planförslag	27
7.4.3. Förutsättningar risker	28
7.4.4. Konsekvenser planförslag	28
7.4.5. Åtgärder risker	29
7.5. Buller	29
7.5.1. Förutsättningar	29
7.5.2. Konsekvenser planförslag	30
7.5.3. Åtgärder	30
7.6. Natura-2000.....	30
7.6.1. Förutsättningar	30
7.6.2. Konsekvenser planförslag	31
7.6.3. Åtgärder.....	31
8. Samlad bedömning och måluppfyllelse.....	32
8.1. Samlad bedömning	32
8.2. Hänsyn till miljömål.....	32
8.3. Miljökvalitetsnormer vatten.....	33
9. Slutsats.....	34
10. Referenser	35

1. INLEDNING

Bygg- och miljönämnden i Katrineholms kommun gav samhällsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att upprätta en ny detaljplan för utveckling av ett befintligt industriområde i Katrineholms nordvästra del. Planområdet ligger strax söder om västra stambanan och väster om väg 52. Området är ca 30 ha stort och marken används idag i stor utsträckning för industriverksamhet men de centrala delarna av området är sumpskog och tallmosse. Terrängen är platt med undantag för tallmossen som utgör områdets högsta punkt.

Syftet med detaljplanen är att skapa förutsättningar för att utveckla befintlig industriverksamhet inom området.

Structor Miljöpartner AB har tagit fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för planen på uppdrag av Katrineholms kommun. Syftet med MKBn är att identifiera, beskriva och bedöma de konsekvenser som ett genomförande av planen kan antas medföra.

2. MILJÖBEDÖMNING

2.1. Strategisk miljöbedömning

När en ny detaljplan ska upprättas ska den enligt miljöbalken genomgå en strategisk miljöbedömning där det bedöms om planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte. Om planen antas medföra betydande miljöpåverkan ska den genomgå avgränsningssamråd och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska upprättas, där den betydande miljöpåverkan som planens genomförande kan antas medföra identifieras, beskrivs och bedöms.

2.2. Samråd

Samråd är en viktig del av miljöbedömningsprocessen. Ett flertal samråd med myndigheter, berörda och allmänheten ingår i processen. Ett avgränsningssamråd för miljökonsekvensbeskrivningens innehåll, hölls med Länsstyrelsen i Sörmlands län i november 2018.

Ett allmänt samråd om detaljplanen genomfördes under september 2019. Samrådet omfattade även samråd om miljökonsekvensbeskrivningens innehåll.

2.3. Miljökonsekvensbeskrivning (MKB)

MKB är det huvuddokument som ska upprättas inom den strategiska miljöbedömningen där den betydande miljöpåverkan identifieras, beskrivs och bedöms. Syftet med en MKB, är att identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekterna av en planerad markanvändning och dess inverkan på miljö, hälsa och hushållning med naturresurser. Vidare är syftet att möjliggöra en samlad bedömning av effekter på människors hälsa och miljön. Arbetet med en MKB ska integreras med den övriga planeringsprocessen för att på så sätt tidigt kunna identifiera eventuella konflikter mellan olika intressen,

samt för att öka möjligheterna till att finna miljöanpassade lösningar så att en hållbar utveckling främjas.

2.4. Underlag

Som underlag till denna MKB har ett flertal tekniska utredningar tagits fram.

3. AVGRÄNSNING

För att nå syftet med en miljöbedömning ska miljökonsekvensbeskrivningen behandla den mest betydelsefulla påverkan på människa och miljö som planens genomförande kan antas medföra.

Inom ramen för en miljöbedömning skall därför innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen avgränsas, dels geografiskt och sakligt, dels tidsmässigt. Där påverkan på de olika aspekterna i en första bedömning kan te sig osäkra, tas dessa aspekter med för en fortsatt bedömning i miljökonsekvensbeskrivningen.

3.1. Tidsmässig

Bedömningen av miljökonsekvenser sker utifrån en fullt ianspråktagen plan. Bedömningen anger de långsiktiga konsekvenserna som detaljplanen kan ge på områdets omgivningar; hur mänskliga aktiviteter ur ett långsiktigt perspektiv kan påverka de aspekter som ska miljöbedömmas i MKBn. Miljökonsekvenser kan även beröra byggskedet.

3.2. Geografisk

Den geografiska avgränsningen kan göras i olika nivåer. Miljöaspekter bedöms dels inom berört detaljplaneområde, dels på omgivningarna. Buller kan behöva bedömas i samband med närliggande kvarter och vattenmiljöer som finns i anslutning till detaljplaneområdet. Detta innebär att konsekvenser bedöms såväl inom planområdet som i närområdet.

3.3. Saklig

Enligt miljöbalken ska MKBn innehålla en beskrivning av den betydande miljöpåverkan som kan antas uppkomma. Den sakliga avgränsningen tar sin utgångspunkt ifrån behovsbedömningen för detaljplanen. Följande miljöaspekter bedöms vara av vikt att beakta inom ramen för MKB-arbetet:

- Förorenade områden
- Naturmiljö
- Dagvatten
- Risker
- Buller

Avgränsningen omfattar även eventuella effekter på sjön Näsnaren som är ett utpekat Natura 2000-område utifrån fågeldirektivet (SCI) och art- och habitatdirektivet (SCI).

4. BEDÖMNINGSGRUNDER

4.1. Riksintresse

Området angränsar till väg 52 samt Västra stambanan som båda utgör riksintresse för kommunikationer. Enligt trafikverkets sammanställning utgör väg 52 förbindelse mellan regionala centra, vilket innebär att vägen är av särskild regional betydelse. Väg 52 ingår i det regionala vägnätet och utgör en del av förbindelsen mellan Nyköping och Örebro. Vad gäller Västra stambanan bedöms den ha internationell betydelse och ingår i det utpekade transeuropeiska transportnätet (TEN-T). Banan sträcker sig från Stockholm till Göteborg via bland annat Katrineholm. Banan är mycket viktig för person- och godstrafik och ingår även i det utpekade strategiska godsnätet.

De utpekade riksintressena ska som sådana skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada åtkomsten till, nyttjandet av eller själva anläggningen som sådan. Åtgärder får inte heller begränsa möjligheterna till viss framtida utveckling av denna statliga infrastruktur.

4.2. Natura-2000

Natura 2000-område är ett område som regeringen beslutar utgör skydd enligt EU:s art- och habitatdirektiv (92/43/EEG bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) eller fågeldirektivet (2009/147/409/EC bevarande av vilda fåglar). Dessa områden ska tillsammans bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden inom EU. Alla av regeringen beslutade Natura 2000 områden har från och med 1 juli 2001 status av riksintresse enligt 4 kap. miljöbalken. Det övergripande syftet med Natura 2000-områden är att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade naturtyperna och arterna så att området bidrar till den biologiska mångfalden i landskapet och länet.

4.3. Riktvärden för förorenad mark

Naturvårdsverket har tagit fram generella riktvärden för förorenad mark (Naturvårdsverket, 2009). Riktvärdena är framtagna för att indikera upp till vilken nivå det inte förväntas finnas risk för negativ påverkan på människor eller miljö vid angiven markanvändning. Riktvärdena skiljer på känslig och mindre känslig markanvändning. Mindre känslig markanvändning (MKM), avser mark för kontor, industri, vägar, etc. Det skarpare riktvärdet (känslig markanvändning, (KM)) innebär att markkvaliteten inte ska begränsa valet av mark- eller grundvattenanvändning. Detta riktvärde används generellt vid byggande av bostäder. Riktvärdena är inte juridiskt bindande värden. I praktiken används ofta platsspecifika riktvärden där kraven anpassas till platsens förutsättningar och utifrån riskbedömning för människor och miljö utifrån aktuell plats och ändamål. Planområdet utgörs i sin helhet av industrimark varför riktvärdet för MKM är den nivå som ska klaras.

4.4. Miljökvalitetsmål

I miljökonsekvensbeskrivningen ska det finnas en redovisning av hur hänsyn har tagits i planprocessen till de miljökvalitetsmål som på olika sätt berörs av planens förslag. De svenska miljökvalitetsmålen innebär att ansvaret för miljön inte längre är miljövårdens ensak, utan alla ska hjälpas åt att överlämna ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta. Listan nedan visar de miljömål som bedöms relevanta utifrån aktuellt planförslag och avgränsning:

- God bebyggd miljö
- Giffri miljö
- Grundvatten av god kvalitet
- Levande sjöar och vattendrag
- Ett rikt växt- och djurliv

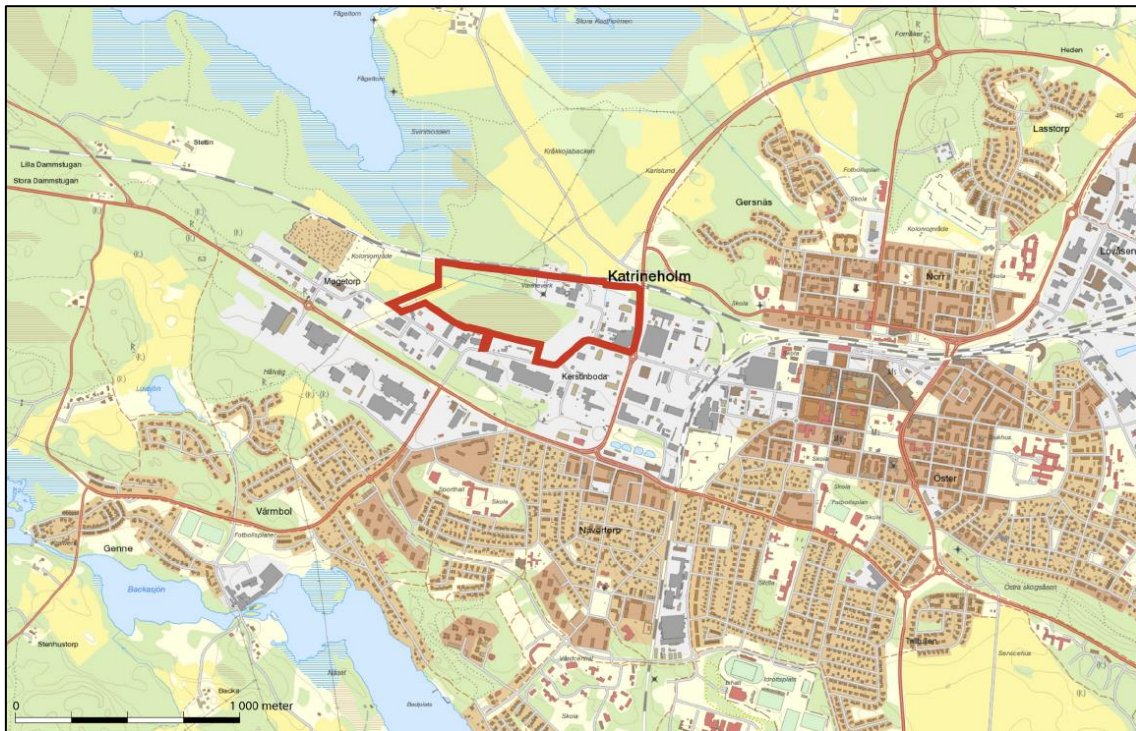
4.5. Miljökvalitetsnormer för vatten

I enlighet med vattendirektivet (2000/60/EG) och vattenförvaltningsförordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön, har miljökvalitetsnormer (MKN) beslutats av vattenmyndigheten. MKN omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten). Syftet är att uppnå god status i alla vattenförekomster. Miljökvalitetsnormer för vatten uttrycks i ekologisk status (god eller hög) eller, för konstgjorda och kraftigt modifierade ytvattenförekomster, ekologisk potential (god eller maximal) och kemisk status (god). Enligt vattenmyndigheterna är det grundläggande målet för vattenförekomsterna att uppnå åtminstone god status. Samtidigt får inte statusen försämrats i någon vattenförekomst.

5. FÖRUTSÄTTNINGAR

5.1. Nuläge

Planområdet ligger cirka en kilometer väster om Katrineholms centrum. Området är cirka 30 hektar stort. Planområdet utgörs till stor del av redan exploaterad industrimark. Naturmarken utgörs av tallskogsmosse med en del blötare partier. Området ramas in av västra stambanan för spårtrafik i norr, åkermark i väster, riksväg 52 i öster och industriverksamheter i söder. I planområdets nordöstra område finns två större industriverksamheter. På fastigheten Cisternen 1 finns idag kraftvärmeverket i Katrineholm (Tekniska verken) som producerar och distribuerar fjärrvärme och el till stora delar av centrala Katrineholm. I de östra delarna av området på fastighet Cisternen 3 och Garveriet 1 finns befintligt verksamhetsområde för industri. Intill Tekniska verkets fastighet finns även en transformatorstation som ägs och sköts av Vattenfall. Från transformatorstationen sträcker sig en kraftledningsgata väster ut och som följer planområdets västra gräns söder ut. Ledningarna från området är högspänningsledningar på 130 kV. Det finns även ett antal mindre verksamheter i områdets södra del.

Figur 5-1. Planområdets läge (röd markering).

Planområdets naturmark upptas av skogsmark, fuktmarker under kraftledningsgatan i områdets norra del samt en mindre del jordbruks- och ängsmark i väster. Stora delar av planområdet har troligtvis ingått i sjön Näsnarens som ses strax nordväst om planområdet. Näsnaren är en av Södermanlands artrikaste fågelsjöar. Skogen i planområdet är markerad som sumpskog och exploateringsområde i Katrineholms kommuns Grönplan. Sumpskog är ett samlingsnamn för skogsbeväxt våtmark och kan erbjuda livsmiljöer för många växter och djur. Den aktuella sumpskogen utgörs av en tallmosse. För att bedöma planförslagets påverkan på naturmiljö har en naturvärdesinventering (NVI) låtit göras¹. Generellt kan konstateras att området hyser visst, till höga naturvärden. Läs mer om naturvärde under avsnitt 7. I och med att området är blött och otillgänglig bedrivs litet till inget friluftsliv i området. Det finns inga tydliga stigar eller friluftsanläggningar i området.

5.1.1. Verksamheter

Tekniska verkens kraftvärmeverk i Katrineholm har två pannor för samförbränning av avfall, en fastbränslepanna och två oljeeldade pannor. Under 2017 uppgick energiproduktionen till 188 548 MWh värme och 27 353 MWh el. Huvudsakligen utgörs bränslet till anläggningen av returträ, träpellets och bio-olja. Anläggningens miljöpåverkan är främst utsläpp till luft av rökgaser från förbränningsprocessen, förbrukning av naturresurser, utsläpp till vatten av rökgaskondensat och dagvatten, uppkomsten av askor samt transport av bränsle till anläggningen².

¹ Ekologigruppen, Naturvärdesinventering vid Kerstinboda, Katrineholms kommun, 2018-12-20

² Tekniska verken, Miljörapport 2018 Kraftvärmeverket i Katrineholm, 2018

Verksamheten på fastigheterna Cisternen 3 och Garveriet 1 utgörs av industriverksamhet i form av tillverkningsanläggning och upplagsytor. Idag bedriver K-Prefab (tidigare Finja AB) tillverkning och lagring av betongelement. Under år 2018 producerade verksamheten ca 14 000 m³ betong i anläggningen vid Kerstinboda³. En stor del av nuvarande verksamhetsområde används för mellanlagring av betongelementen utöver tillverkning av betong. Miljöbelastningen från verksamheten beskrivs vara kopplat till de interna och externa transporterna samt vattenanvändningen vid tillverkning. Spolvatten från tillverkningsprocessen återanvänds i betongtillverkningen men en del belastar dagvattenätet i området efter sedimentering⁴.

De båda industrierna delar infartsväg med trafik för leveranser, personbilar och krisberedskap. Utöver externa transporter sker många interna transporter för lagring och leverans. Längst in inom Tekniska verkens verksamhetsområde finns en transformatorstation som är avgörande för en stor del av Katrineholms elförsörjning. Transformatorn ägs och underhålls av Vattenfall. Industrierna har själva pekat ut infartsvägen som en stor säkerhetsrisk.

Utöver dessa två större verksamheter finns ett antal verkstäder och småindustri i områdets södra delar.

5.2. Planförhållanden

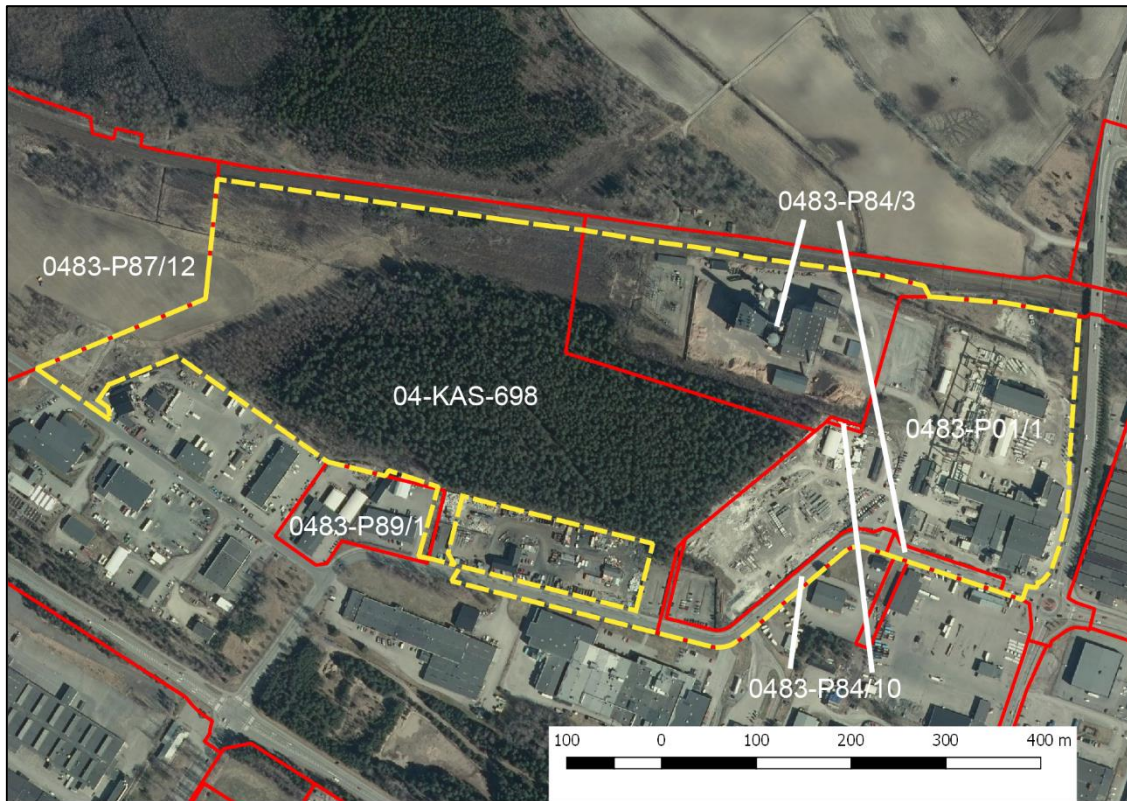
För Katrineholms kommun gäller den kommunövergripande översiktsplanen som antogs 2014. Den västra delen av planområdet är i dagsläget markerad som skog där enstaka bebyggelse kan förekomma, i övrigt är området markerat som exploaterat⁵. Enligt gällande grönsplan är skogsområdet markerat som sumpskog och exploateringsområde. Kerstinboda beskrivs som en stadsdel med övervägande industriverksamhet.

Planområdet omfattas till största del av en stadsplan antagen 1971, som medger användningarna ”park” och ”gata”. Planområdets norra del omfattas av en detaljplan, fastställd 1983, som medger användningen ”industri”, ”småindustri” och ”järnväg”. Planområdets östra del omfattas av en detaljplan, antagen 2000, som medger användningen ”industri” och ”natur”. Planområdets sydöstra del omfattas av två detaljplaner, fastställda 1983, som medger användningarna ”gata” eller ”torg” samt ”park” eller ”plantering”. Planområdets sydvästra del omfattas av en detaljplan från 1989 som medger användningen ”natur”. Bilden nedan visar vilka detaljplaner (röda linjer) som gäller för de olika delarna av planområdet (gul streckad linje).

³ Ola Lindén, Produktionschef Finja Prefab AB Mellansverige, mail 2019-01-23

⁴ Ola Lindén Finja Prefab AB, mail 2019-01-22

⁵ Katrineholms kommun, Översiktsplan 2030 Katrineholms kommun – Del staden

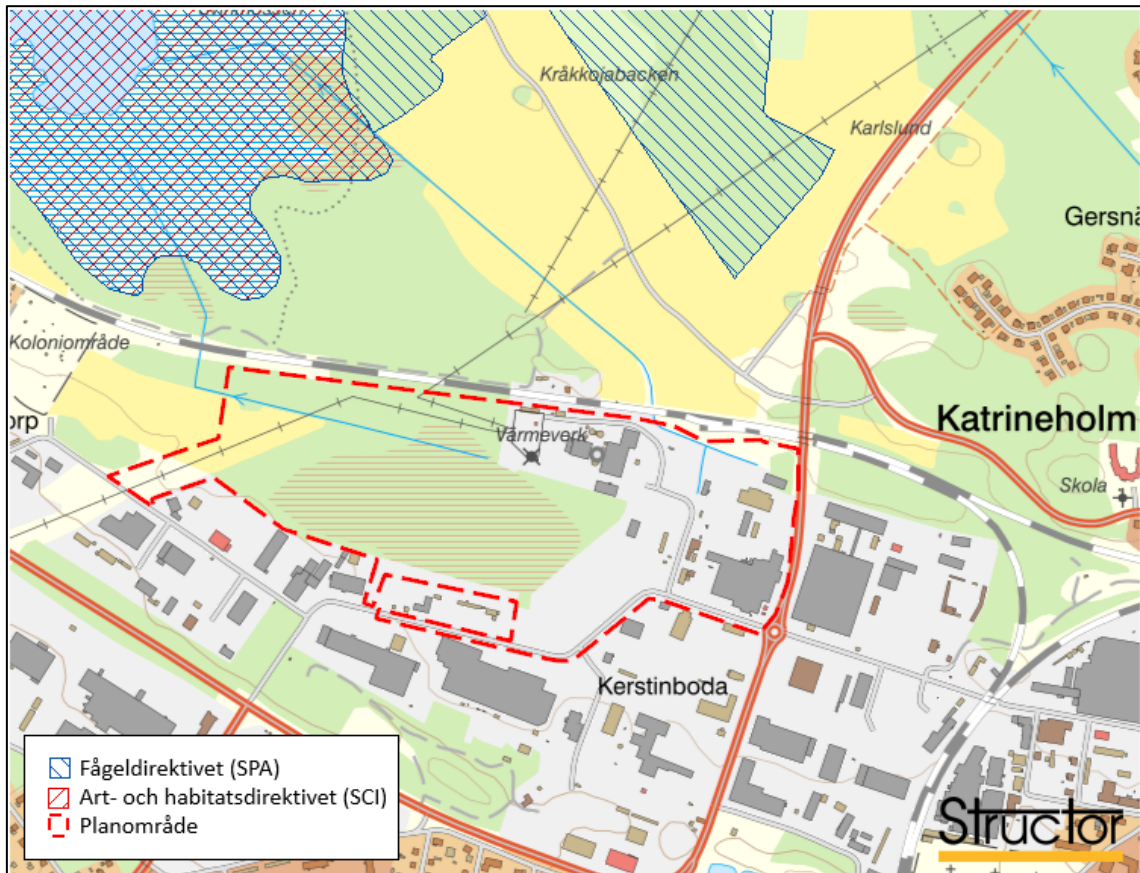
Figur 5-2. Översiktskarta med det nya planområdet (gulstreckad) i relation till angränsande tidigare antagna planer (röda linjer). Vit text hänvisar till de olika detaljplanerna.

5.3. Natura 2000

Planområdet ligger ca 300 meter sydöst om sjön Näsnaren som är skyddad enligt Natura 2000, fågeldirektivet samt art- och habitatdirektivet, se Figur 5-3. Enligt bevarandeplan för Natura 2000-område Näsnaren⁶ är sjön en grund, näringsrik sjö som kantas av stora vassbälten samt betade strandängar. Den omgivande terrängen är omväxlande och något kuperad med barrskog, sumpskog, mossar och hagmarker. Fågeltorn finns i väster vid Sjöholm och i söder vid Katrineholms gård. Näsnaren är en av Sörmlands artrikaste fågelsjöar och nära 200 arter har observerats varav omkring 90 av dem kan betraktas som häckfåglar. Bland dessa märks kolonier av skrattmå, knölsvan, grågås, brun kärrhök, fiskgjuse, lärkfalk, kattuggla, mindre hackspett och en lång rad simänder, exempelvis skedand och snatterand.

Dagvatten från den närliggande tätorten tillförs sjön via två diken, de så kallade Lasstorpsdiket och Mejeridiket, något som medför belastning av miljöstörande ämnen, exempelvis PFAS och oljeförorening. Utav det totala avrinningsområdet beräknas ca 13% komma från tätort och hårdgjorda ytor.

⁶ Länsstyrelsen Södermanlands län, Bevarandeplan för Natura 2000-området Näsnaren, 2019

Figur 5-3. Översiktsskarta över Natura 2000-område i relation till planområdet.

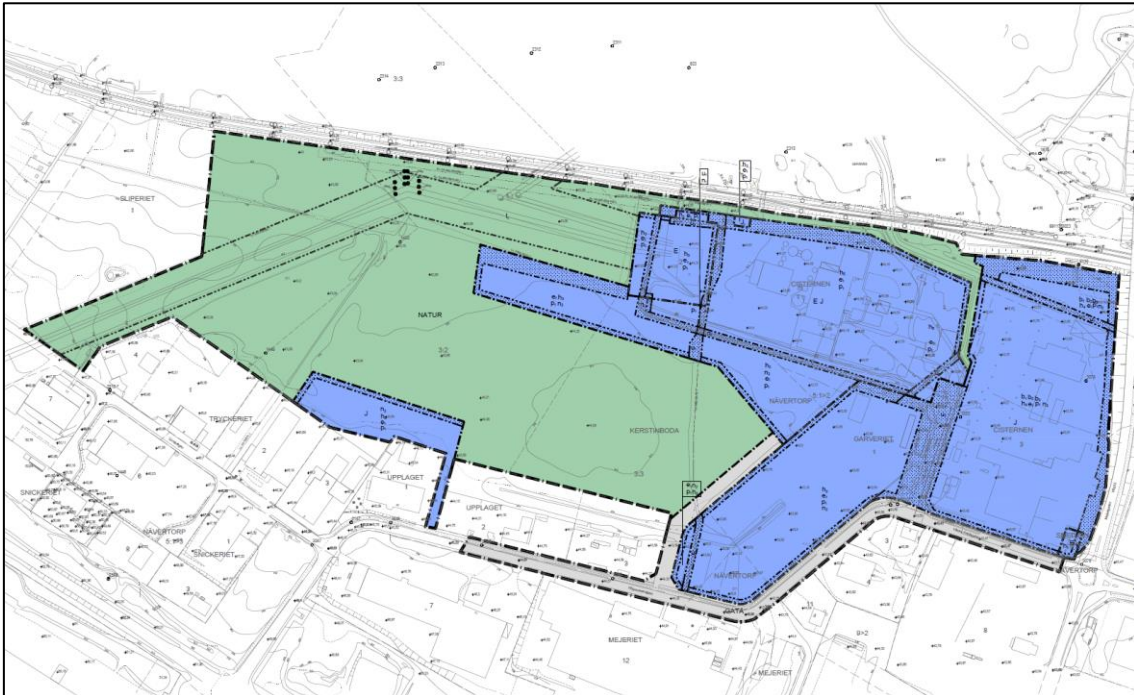
Natura 2000-områdets prioriterade bevarandevärden är den naturligt näringsrika sjön Näsnaren samt de utpekade arterna. Prioriterade åtgärder för att säkra bevarandevärden är åtgärder mot övergödning, riktade mot externa och eventuellt även interna källor. Åtgärd mot belastning av miljöstörande ämnen via dagvatten nämns även som prioriterat.

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda Natura 2000-området (7 kap 28 a § miljöbalken).

6. ALTERNATIVREDOVISNING

6.1. Planförslag

Syftet med detaljplanen är att skapa förutsättningar för att utveckla industriverksamheterna som finns inom delar av planområdet.

Figur 6-1. Plankarta daterad 2023-03-29. Grönt område markerat som Natur och blått område som Tekniska anläggningar, Industri och Lager.

Enligt planförslaget ska kraftvärmeverkets mark utökas söder ut. Kraftvärmeverket har idag huvudsakligen sin fastighet Cisternen 1 till produktion av värme och el. På fastigheten finns även kontor och parkering samt en mindre yta för bränslelagring. Bränslet till anläggningen förvaras annars vid Vika, ca fyra kilometer från planområdet. För att minska behov av transporter och för att säkra produktionen vill Tekniska verken samlokalisera ett större bränslelager i anslutning till värmeverket. Detta innebär att värmeverkets mark utökas söder ut till förmån för lageryta för bränsle inom planområdet.

Ytterligare befintliga verksamheter kommer att utöka sin markanvändning i planområdets östra och södra delar. Det utökade verksamhetsområdet kommer bland annat att användas till upplag och lagring av material till verksamheterna. Stora delar kommer att utgöras av ett utökat vägnät för både interna och externa transporter.

Två av verksamheterna har idag gemensamma och egna vägnät och infarter. I planförslaget ska en ny större infart gå in i planområdet söder ifrån och ansluta till de båda verksamheterna. Detta för att bygga bort de logistik- och säkerhetsvårigheter som nuvarande infartsväg innebär för verksamheterna.

Intill tekniska verkets fastighet har Vattenfall Eldistribution AB en transformatorstation från vilken en kraftledningsgata går. Ledningarna är högspänningsledningar med 130 kV. Byggnation eller anläggande av mark som uppmuntrar till stadigvarande vistelse inom 20 meter från ledningarna är inte tillåtet. Området vid kraftledningarna kommer därför att markeras som obebyggd mark.

6.2. Nollalternativ

Ett nollalternativ är ett jämförelsealternativ som avser situationen om detaljplanen inte genomförs. Ett nollalternativ i det aktuella området innebär att planområdet genomgår en annan utveckling under 30 år. Då området idag domineras av industriverksamhet och skogsmark skulle området troligtvis fortsätta nyttjas för skogsbruk och en plats som i övrigt fungerar som industriområde. De lokala konsekvenserna som skulle uppstå vid genomförande av detaljplanen uteblir; inga nya vägar byggs och ytor kommer inte att bearbetas för upplag och liknande. Den delade infartsvägen kommer fortsatt att utgöra en risk för verksamheterna. Naturmiljön med skogbevuxen våtmark lämnas oförändrad men är idag inte skyddad. Det finns därför risk att området påverkas av skogsbruksåtgärder eller annan verksamhet. Det kan inte heller uteslutas att omgivningarna kommer att förändras genom byggnation och utökad vägnät till följd av gällande angränsande detaljplaner samt fortsatt utveckling av befintliga industriverksamheter inom fastigheterna.

Nollalternativet innebär att utsläpp av föroreningar till dagvattnet fortsätter i samma utsträckning som idag. Katrineholm expanderar och har ett behov att möta verksamheternas efterfrågan på utvecklingsutrymme och Kerstinboda är ett redan avgränsat och industridominerat område i kommunen.

Kerstinboda är markerat som ”område för störande verksamhet” i Katrineholms Översiktsplan 2030 och exploateringsområde i Grönplanen. Området är i huvudsak exploaterat och den stadsomvandling och utveckling som efterfrågas i stort blir inte möjlig i nollalternativet.

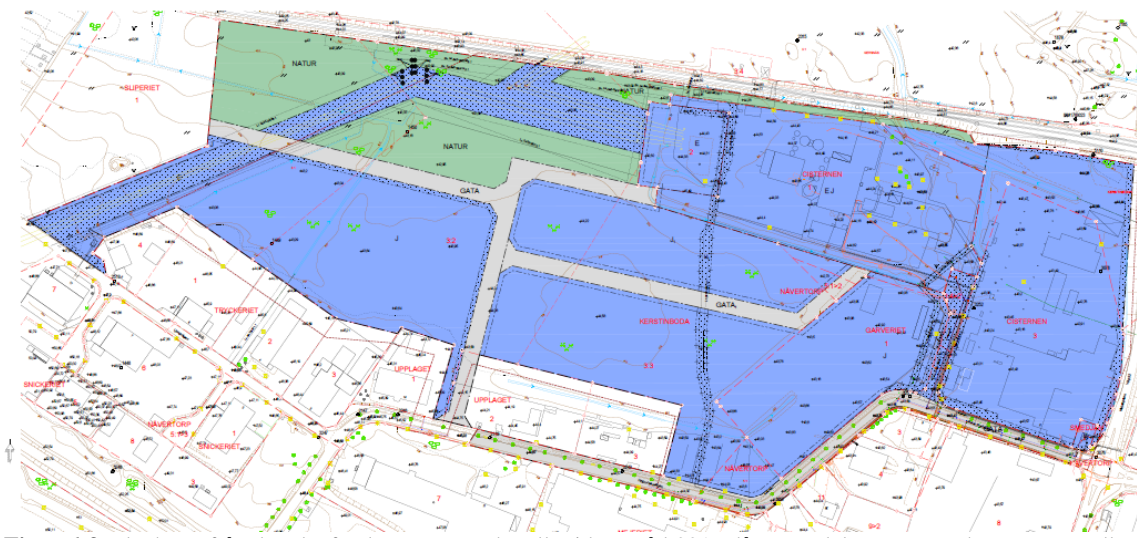

Figur 6-2. Pågående markanvändning

6.3. Jämförelsealternativ (samrådsförslag 2019)

Inom miljöbedömningen studeras ett jämförelsealternativ (alternativ 2), som är ett möjligt alternativt scenario för området. I processen med att arbeta fram gällande planförslag har olika scenarier och exploateringsgrad av området utretts. Det planförslag som beskrevs i samrådet innebar att mer naturmark togs i anspråk till förmån för ny och utökad industrimark. Trots att naturområdet idag är avskärmat från Näsnaren och ett större sammanhängande naturområde, så hyser området enligt framtagna NVI ändå naturvärden. Ett genomförande av jämförelsealternativet innebär att fortsatt utveckling av de skogliga värdena i området inte är möjlig.

Tidigare dagvattenutredningar visar att jämförelsealternativet har potential till att klara de renings- och fördröjningskrav som finns för området. Jämförelsealternativets påverkan på Näsnaren och Natura 2000-området bedöms därför som liten. Det kan dock konstateras att risken för spridning av föroreningar ökar med större andel hårdgjorda ytor. Den renings- och buffertkapacitet som sumpskogen idag hyser skulle också minska i och med jämförelsealternativets exploaterings grad.

Figur 6-3. Plankarta från det planförslag som var aktuellt vid samråd 2019 då större delen av sumpskogen omvandlas till industrimark. Grönt område markerat som Natur och blått område som Tekniska anläggningar, Industri och Lager.

7. MILJÖKONSEKVENSER

7.1. Dagvatten

7.1.1. Förutsättningar

Recipient för områdets dagvatten är Näsnaren, varför de aktuella miljö kvalitetsnormerna (MKN) för recipientens ekologiska och kemiska status används som bedömningsgrund. Näsnaren är ett Natura 2000-område samt ett EU-klassat vattendrag. Söder om planområdet finns grundvattenförekomsten Katrineholmsåsen (SE654127-152203), som är en EU-klassad vattenförekomst. Varje vattenförekomst statusklassificeras i syfte att beskriva vattenförekomstens kvalitet i dagsläget. Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå god status eller uppnå potential till god status innan år 2021. Vidare får ingen vattenförekomsts status försämrats, den ska istället förbättras eller bevaras.⁷

På uppdrag av Katrineholms kommun har ÅF-Infrastructure AB tagit fram en dagvattenutredning för området⁸. Utredningen visar att planområdet huvudsakligen avvattas norrut via befintliga diken till recipient Näsnaren, som senare mynnar ut i Nyköpingsån och slutligen Östersjön.

⁷ Länsstyrelsen, Vatteninformationssystem Sverige, viss.lansstyrelsen.se, Hämtat 2023-05-24

⁸ ÅF-Infrastructure AB, Dagvattenutredning Kerstinboda, 2022-12-19

Figur 7-1. Översiktskarta över recipienten Näsaren och dess anslutning till Lilla Näsaren. Planområdet är markerat med röd streckad linje. De blå pilarna visar hur dagvattnet från planområdet avleds via diken till Näsaren. (ÅF Infrastructure AB, 2022-12-19)

Jordarten inom planområdet utgörs främst av mossetorv och kärrtorv enligt SGU:s jordartskartering. Genomsläpligheten i området bedöms vara låg med undantag för ett mindre område med postglacial finsand i väster. Vid borrning i områden som redan tagits i anspråk påträffades genomsläppliga fyllnadsmassor bestående av grus, sand samt silt ned till cirka 2 meter och under dessa förekommer torv. I områden som inte bebyggt består den naturligt lagrade jorden av 1,5-5 m torv följt av 3-10,5 m lera ovan 0-11 m silt på berg. Området är flackt, med en höjdpunkt på +44,6 m ovanför fastigheten Upplaget 2 och 3 samt lägre punkter vid nordvästra och nordöstra delarna på +42,5. Planområdet är uppdelat i två delavrinningsområden.

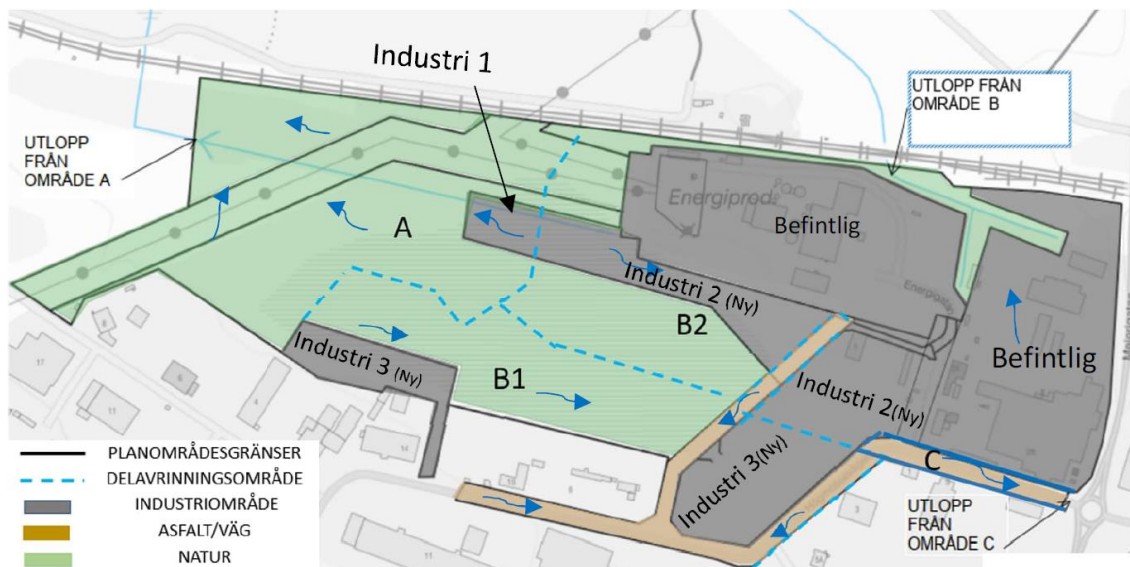
I planområdets nordöstra hörn rinner Mejeridiket mot Näsaren. Båda befintliga industrierna leder idag sitt dagvatten till Mejeridiket. Nuvarande markanvändning är naturmark, asfalt, grusyta och takytor.

7.1.2. Konsekvenser planförslag

Enligt dagvattenutredningen avvattnas området i huvudsak via Mejeridiket och det nordvästra diket som mynnar i Näsnaren. Mycket tyder på att det vatten som infiltreras i tallmossen rör sig söder ut. Detta innebär att vatten från befintliga verksamheter och omkringliggande mark inte transporteras via tallmossen till Näsnaren.

Dagvatten från vägytor, parkeringsytor och andra hårdgjorda ytor kan innehålla många olika föroreningar, exempelvis oljor, metaller, näringsämnen, partiklar och andra giftiga ämnen. De vanligast förekommande skadliga ämnen i dagvatten har inte förutsättningar att spridas långt i grundvattenzonen och kommer till stor del att fastläggas i marken, t.ex. partiklar, metaller och oljor.

Fördröjningskravet är att dagvattenflödet inte ska öka efter exploatering för ett klimatkompenserat 20-årsregn jämfört med ett befintligt 10-årsregn. De tillkommande ytorna i planförslaget representerar de nya fastigheterna som tas fram inom planområdet. De benämns i utredningen som Industri 1, Industri 2 och Industri 3, se figur nedan.⁹

Figur 7-2. Planerad markanvändning för planområdet med flödesriktningar för respektive område markerat med blå pilar. (ÅF-Infrastructure AB, 2022-12-19)

Enligt framtagen dagvattenutredning minskar föroreningshalten inom hela planområdet efter exploatering med föreslagen dagvattenhantering till under kommunens riktvärden och under befintliga halter för området. Föroreningsbelastning från planområdet minskar till under dagens nivåer för samtliga ämnen¹⁰.

⁹ ÅF-Infrastructure AB, Dagvattenutredning Kerstinboda, 2022-12-19

7.1.3. Åtgärder

Inom planområdet föreslås primärt lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) genom att 15 mm regn fördröjs och renas inom respektive fastighet. En sådan åtgärd innebär att föroreningarna främst hanteras vid källan. Den lokala dagvattenhanteringen inom de tillkommande industrifastigheterna föreslås huvudsakligen utformas som svackdiken men kan kompletteras med växtbädd eller skelettjord. Dagvatten från den kommunala gatan och naturmarken fördröjs med svackdike inom gatuområdet. Erforderlig fördröjningsvolym för att fördröja ett klimatkompenserat 20-årsregn från planerad utformning av området till ett befintligt 10-årsregn är totalt 722 m³.

Fördröjningsvolymen för delavrinningsområdena A, B och C är 110 m³, 590 m³ respektive 22 m³. Dagvattnet leds till respektive dagvattenlösning och utlopp med hjälp av höjdsättning på marken.

Enligt dagvattenutredningen bör dagvattensystem innehålla utjämningsmagasin för dagvatten på utvalda platser och med tillräcklig dimension, bibehållande av grönytor och anpassning av mark och avledning för utvecklad fördröjande funktion och ev. anläggande av genomsläppliga markbeläggningar. Med dessa föreslagna åtgärder bedöms dagvattenhanteringen kunna lösas inom planområdet.

Tekniska verken har idag eget omhändertagande av dagvatten från sin fastighet. Vattnet renas och fördröjs i en mindre dagvattendamm med pumpbeskickning i fastighetens sydöstra hörn vid infartsvägen. Utökningen av lageryta kommer ligga som grund för ev. ombyggnation och utökning av befintlig dagvattenanläggning inom fastigheten.

Vid kraftigare regn än de dimensionerande 20-årsregnen kommer vattnet inte kunna avledas tillräckligt snabbt via det planerade dagvattensystemen på fastigheterna och planområdet. Då måste området vara höjdsatt så att vattnet avrinner från byggnaderna mot områden som kan översvämmas utan skador på byggnader.

Sammantaget bedöms genomförandet av planen betyda positiva konsekvenserna för dagvattensituationen och MKN för vatten. Med föreslagna dagvattenlösningar för planförslaget hamnar föroreningshalterna under dagens vilket innebär en förbättring från nuvarande situation och nollalternativet. Planens genomförande innebär således en förbättring för recipienten Näsnaren.

7.2. Naturmiljö

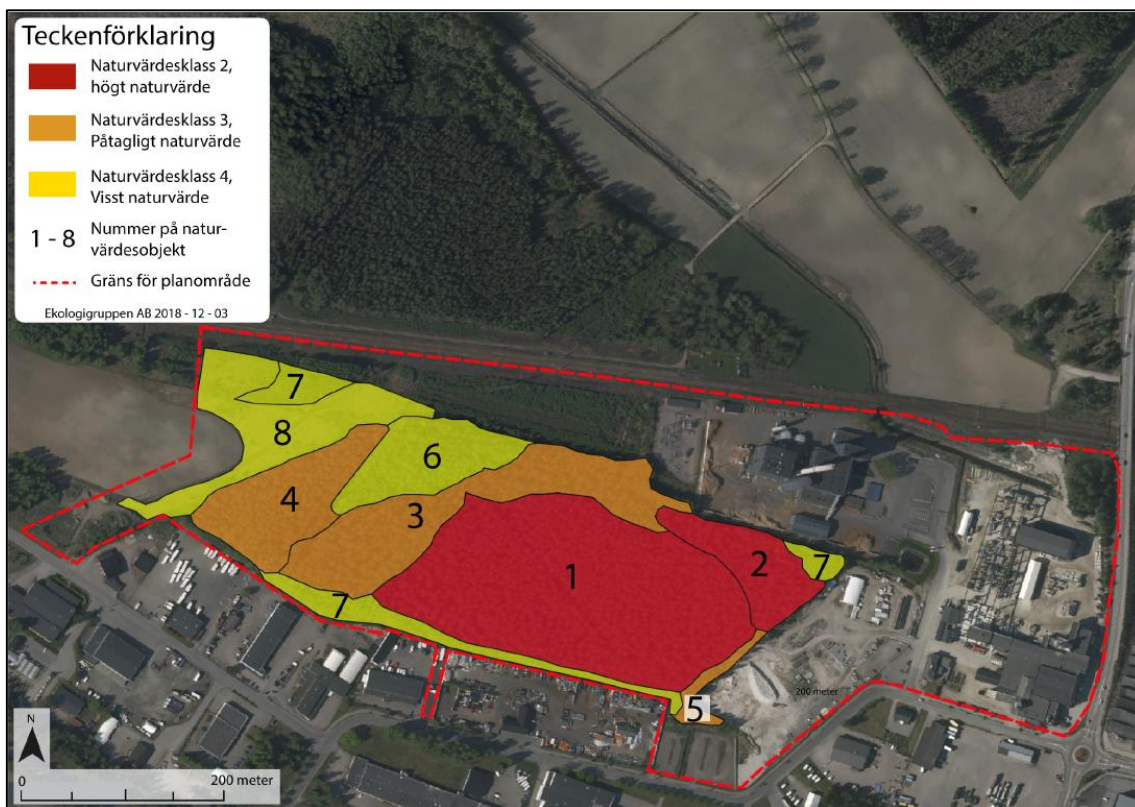
7.2.1. Förutsättningar

Kerstinboda ingår i Katrineholm stads Grönplan som har till syfte att fastställa mål och planeringsriktlinjer för Katrineholms gröna miljöer. I grönplanen pekats området ut som dominerat av industri och de naturvärden som identifierats är framförallt kopplade till skogsområdet i form av sumpskog. I övrigt är skogsmarken markerad som påtagligt och lågt naturvärde¹¹. För att bedöma områdets naturvärde har Ekologigruppen tagit fram en

¹¹ Grönplan för Katrineholms stad, antagen av Kommunfullmäktige 2018-12-17 § 179

naturvärdesinventering (NVI) enligt SIS-standard SS 199000:2014¹². En fördjupad inventering med inriktning på groddjur har även låtit göras för området¹³. Planområdets grönytor har delats in i åtta naturområden (objekt). Varje objekt har klassats utifrån högt naturvärde (naturklass 2), påtagligt naturvärde (naturklass 3) och visst naturvärde (naturklass 4). Inom planområdet bedöms inte något objekt ha högsta naturvärde (naturklass 1) enligt standarden.

Områdets naturvärden redovisas i Figur 7-3. Två av objekten bedöms vara naturklass 2, tre objekt naturklass 3 och tre objekt naturklass 4. *Naturklass 2, högt naturvärde*, bedöms gälla två objekt enligt framtagna NVI. Klass 2 bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional och nationell nivå.

Figur 7-3. Karta över identifierade naturvärdesobjekt inom planområdet. (Ekologigruppen AB, 2018-12-20)

De objekt som berörs av planförslaget är framförallt delar av område 2, 3 och 7 i figur 7-4.

Objekt 2 domineras av högvuxen tallskog. Tallbeståndet är olikåldrigt och de äldre tallarna förekommer spritt i objektet. De äldsta tallarna bedöms vara äldre än 150 - 180 år. Enstaka tallågor förekommer i objektet men generellt är beståndet påverkat av skogsbruksåtgärder såsom viss plockhuggning av äldre träd samt bortplockning av död

¹² Ekologigruppen AB, Naturvärdesinventering vid Kerstinboda, Katrineholms kommun, 2018-12-20

¹³ Ekologigruppen AB, Inventering av groddjur vid Kerstinboda, Katrineholms kommun, 2019-08-26

ved. Motiveringen till att objekt 2 bedöms till naturklass 2 är att de är artrikare än det övriga omgivande landskapet, innehåller rödlistade arter, naturvårdsarter och hotade arter. Värdefulla träd så som gammal tall, tallågor samt områdets varierade livsmiljöer gör också att objekten bedöms ha högt naturvärde. Det framgår dock att dikningspåverkan och viss skoglig påverkan har en negativ effekt på objektens förutsättningar att hysa höga naturvärden, likaså dess begränsade storlek, samt till viss del brist på död ved. Detta gör att områdets norra delar intill diket antas ha sämre förutsättningar att hysa värdefulla biotoper och naturvärden.

Objekt 3 har bedömts till *naturvärdesklass 3, påtagligt naturvärde* och utgörs av barrskogsmiljö. Inom området förekommer naturvårdsarter som gör att de bedöms ha ett visst till påtagligt artvärde och ett visst biotopvärde. Arter med högt indikatorvärde är inte vanligt förekommande, det är i huvudsak enstaka kläckhål från den rödlistade insekten jättesvampmal (LC). Detta bidrar till bedömningen, påtagligt naturvärde för objekten.

Objekt 7 har bedömts till naturvärdesklass 4, visst naturvärde. Området bedöms vara av betydelse för att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras¹⁴.

I samband med genomförd groddjursinventering¹⁵ observerades vanlig padda vid två tillfällen samt vanlig groda vid ett tillfälle inom planområdet. Det gjordes inga observationer av salamandrar inom planområdet.

Slutsatserna från båda genomförda rapporter visar att området med stor sannolikhet tidigare utgjort en del av Näsnaren. Området avgränsas idag av en järnväg som avskiljer planområdet från Näsnaren. Artfynden tyder på att det finns en viss spridningseffekt från Näsnaren in till planområdet men utifrån inventeringsresultaten bedöms inte naturmiljön inom planområdet utgöra något av de mer betydelsefulla livsmiljöerna för områdets grod- och kräldjur, området används dock sannolikt sporadiskt av olika arter.

7.2.2. Konsekvenser planförslag

Planförslaget möjliggör expansion inom området genom att delar av skogsområdet markeras som *Industri* i planen. Stora delar av den skogsmark som idag ligger intill verksamheterna kommer i planförslaget att vara kvar. Merparten av den tallmossen markeras som *Natur* i planen och lämnas opåverkad. Ytorna i direkt anslutning till befintliga verksamheter kommer att behöva hårdgöras och till viss del hägnas in. Enligt genomförd naturvärdesinventering är det huvudsakligen tallmossen som bedöms ha höga värden kopplat till trädbestånd, fynd av rödlistade arter samt variationen i livsmiljöer.

Planförslaget innebär att delar skogs- och naturmarken i norr och en del i söder kommer att ersättas för verksamhetsändamål. Det är ett mindre område som klassats till

¹⁴ Ekologigruppen AB, Naturvärdesinventering vid Kerstinboda, Katrineholms kommun, 2018-12-20

¹⁵ Ekologigruppen AB, Inventering av groddjur vid Kerstinboda, Katrineholms kommun, 2019-08-26

naturvärdesklass 2. Det framgår av inventeringarna att området vid det större diket i fastighetsgränsen till Cisternen 1 inte har förutsättningar att hysa några högre naturvärden. Detta eftersom det inte finns några indikationer på att diket har de egenskaper som krävs för att utgöra en biotop för exempelvis groddjur.

Utifrån resultaten från inventeringen bedömer Ekologigruppen att inga grod- eller kräldjur som är skyddade enligt 4§ i artskyddsförordningen kommer påverkas av planen på sådant sätt att det medför att de lokala populationerna försämras eller möjligheterna att upprätthålla kontinuerlig ekologisk funktion försvåras för de lokala populationerna¹⁶.

Objekt 2 är klassat som högt naturvärde utifrån de skogliga värden med äldre trädbestånd och rödlistade arter som påträffats där. Värdena är inte knutna till diket, som i huvudsak kommer att anspråkstas enligt nu gällande planförslag. I och med att de områden med höga naturvärden i huvudsak lämnas opåverkade i planförslaget samt att endast de delar intill befintligt dike tas i anspråk bedöms planens påverkan på områdets naturvärden som måttliga.

Näsnaren är en av Sörmlands artrikaste fågelsjöar. Ingen riktad inventering har gjorts med avseende på fåglar inom planområdet. Detta beror främst på att det saknas indikationer på att lämpliga häckningslokaler skulle finnas inom planområdet. Miljöer i och kring Näsnarens direkta närhet bedöms vara av större betydelse för både häckning och födosök. Den befintliga järnvägen utgör också en tydlig barriär mellan planområdet och Näsnarens stränder. Planförslaget bedöms därför inte påverka fågellivet negativt.

7.2.3. Åtgärder och ekologisk kompensation

I Grönplanen¹⁷ för Katrineholms kommun står att lokalt anpassade kompensationsåtgärder ska genomföras vid ny- och ombyggnation på eller vid grönytor. Kompensationsåtgärder ska bekostas av exploatör och ska vara så lika det förlorade värdet som möjligt och utföras så nära i tid och rum som möjligt. För att säkerställa att kompensationsåtgärder utförs är det viktigt att ekologiska och rekreativa värden identifieras och kartläggs inom detaljplanarbetet.

Med utgångspunkt i de principer som framgår av Grönplanen föreslås en kompensation för förlorad naturmark inom planområdet. Etableringen kommer innebära att naturmark vid det grävda diket i norr samt en del blandskog kommer att bli yta för industriverksamhet. Enligt framtagen NVI är värdena kopplade till sumpskogen och dess tallbestånd. Skogen har dock avvattnats och plockhuggits och stora delar av skogen har troligen förlorat livsmiljöer som tidigare mycket väl kan ha karakteriserat området. De värden som bör kompenseras bedöms därför vara kopplade till de skogliga värden som identifierats. Skogen är brukad och saknar död ved och naturligt förekommande substrat för larver, vedsvampar och insekter. Planförslaget bör därför förenas med ett krav på anläggande av en faunadepå med död ved som placeras i de delar av

¹⁶ Ekologigruppen AB, Inventering av groddjur vid Kerstinboda, Katrineholms kommun, 2019-08-26

¹⁷ Grönplan för Katrineholms stad, antagen av Kommunfullmäktige 2018-12-17 § 179

sumpskogen med hög fuktighet och i övrigt goda förutsättningar. En plan som preciserar placering av död ved, samt antal träd och utformning av depån bör tas fram.

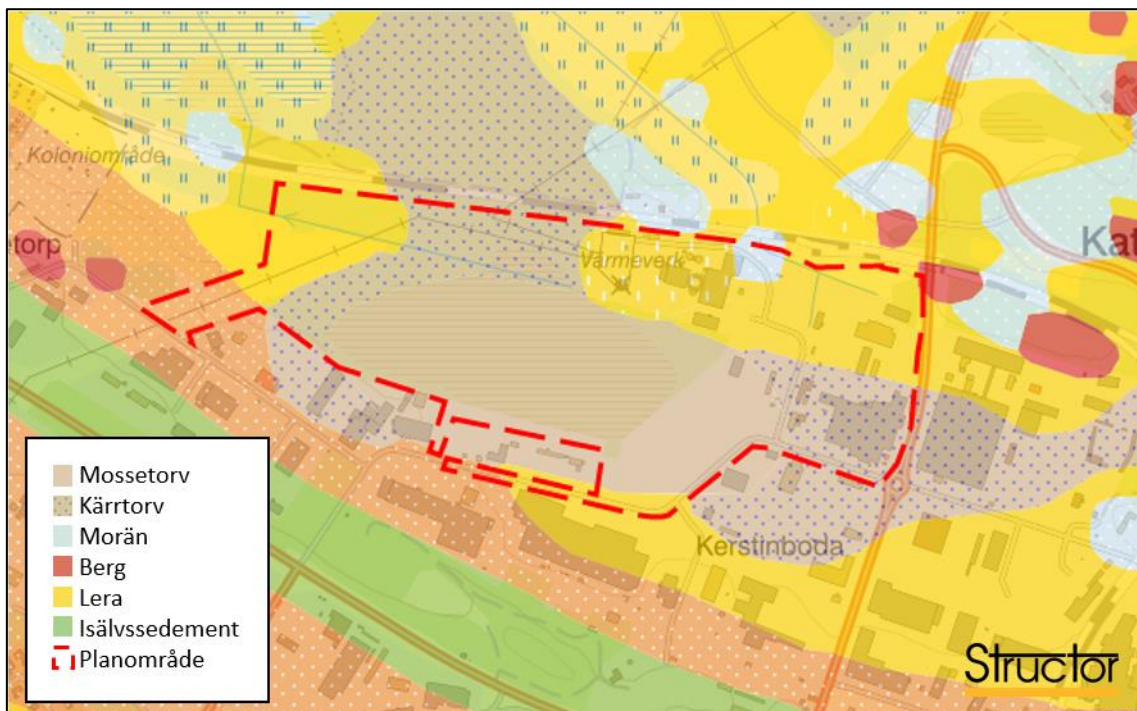
Denna typ av kompensation skulle uppfylla grönplanens principer ”Beakta värden i landskapskala”, ”Värden ska bestå över tid”, ”Nettoförluster får inte uppstå” och ”Säkerhetsfaktorer”. En faunadepå har förutsättningar att stärka de värden som finns i området och bidra till naturområdets utveckling. Åtgärden tar därmed fasta på lokala och landskapsmässiga värden.

Sammantaget bedöms planförslagets konsekvenser bli måttliga på områdets naturvärden. Den kompensationsåtgärd som föreslås i denna MKB bör säkerställas i planarbetet.

7.3. Förorenade områden

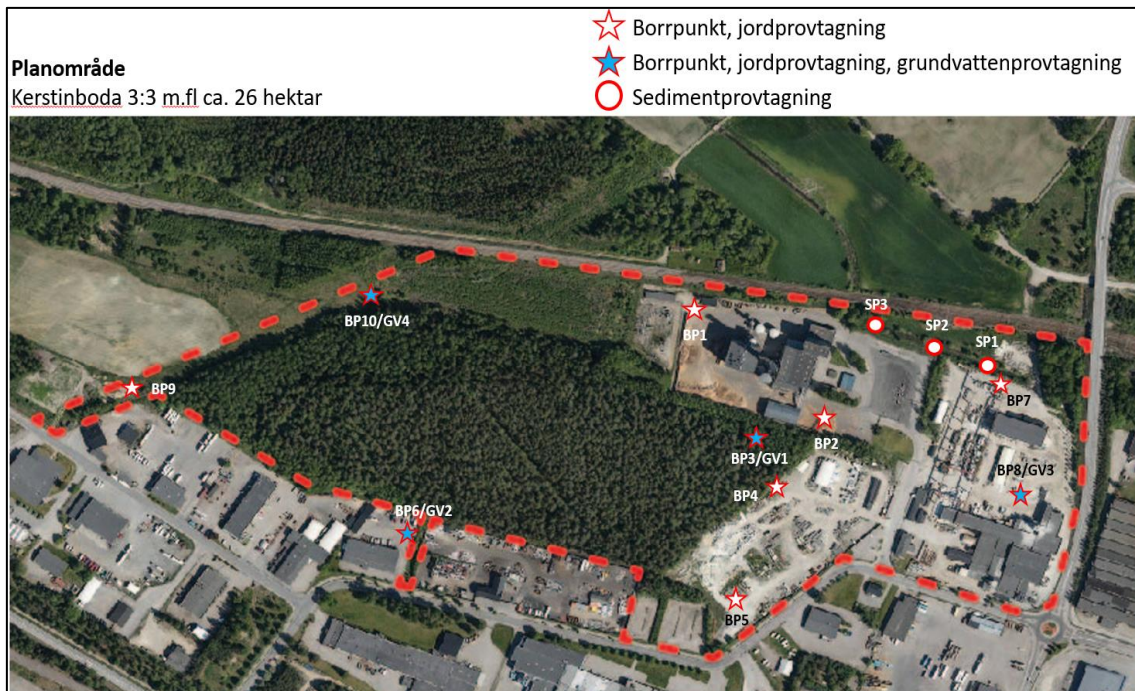
7.3.1. Förutsättningar

Enligt översiktlig kartering av jordlager redovisad i SGU:s karttjänster utgörs yttlig jord i området av främst av mossetorv och kärrtorv. Även en del lera finns i områdets nordöstra och nordvästra delar.

Figur 7-4. Översiktlig kartering av jordarter enligt SGU:s Jordarter 1:25 000-1:00 000, hämtad 2019-07-18

En övergripande miljöteknisk markundersökning (MTU) av mark- och sedimentföroreningar har utförts av Structor Nyköping AB¹⁸. Provpunkterna för området samt typ av prov redovisas i Figur 7-5. Placeringen av borrhöjningarna har gjorts mot bakgrund av en bedömning av var det är störst sannolikhet att påträffa föroreningar. Sannolikheten att hitta några föroreningar i naturmarken är mycket liten, därför har borrhöjningarna till störst del placerats vid industriverksamheterna.

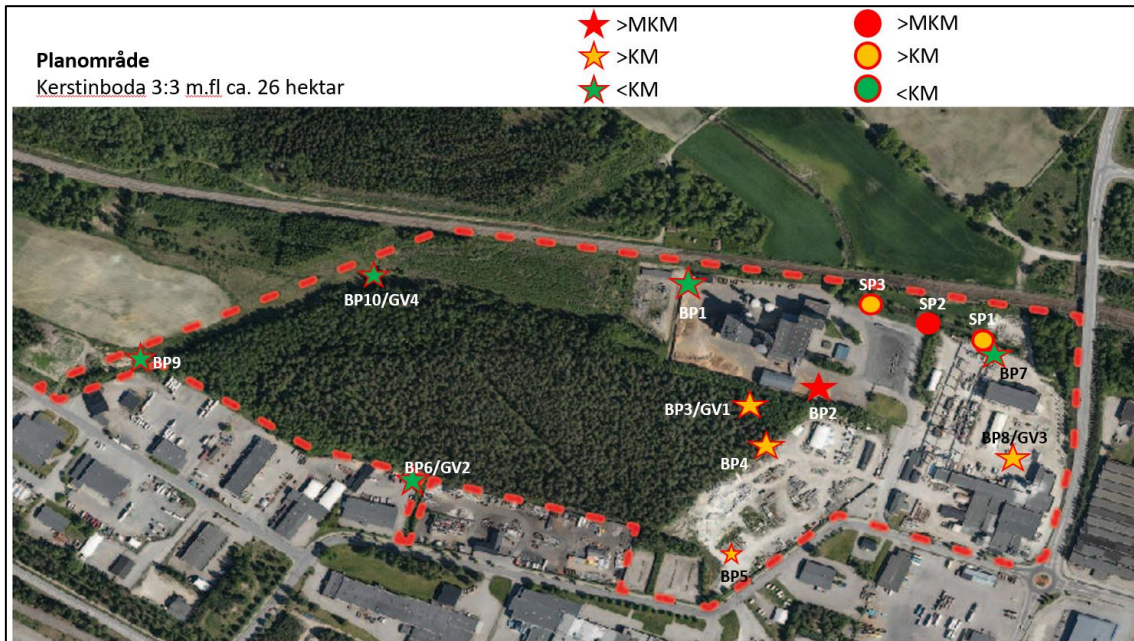

Figur 7-5. Lokalisering av provpunkter inom undersökningsområdet. (Structor, 2019-08-19)

I ett flertal provpunkter överskrider Naturvårdsverkets riktvärden för KM avseende alifatiska och aromatiska kolväten samt bensen. Förhöjda halter har påträffats både i fyllnadsmassor och i underliggande torvlager i provpunkter som är belägna på Tekniska verkens område, i sumpskogens östra utkant samt på tre platser på industrimarken i öster.

Laboratorieanalyser gällande kolväten och PCB i övrigt visar på förhöjda halter i provpunkterna BP2, BP3, BP4, BP5, BP8, SP1 och SP2 (över riktvärdet för KM) samt i SP2 (över riktvärdet för KM respektive MKM). I Figur 7-6 redovisas översiktligt i vilka provpunkter värden över KM och MKM påträffades. Överskrider något av de analyserade ämnena MKM är det markerat med rött i figuren.

¹⁸ Structor Nyköping AB, Översiktlig miljöteknisk markundersökning, detaljplan Kerstinboda, 2019-08-19

Figur 7-6. Provpunkter med färgkod efter påträffade värden i relation till KM och MKM.

I samtliga av provpunkterna för sediment tagna i Mejeridiket överskrids Naturvårdsverkets riktvärden för KM i jord, både avseende metaller (zink i samtliga punkter och koppar i en punkt) och alifatiska kolväten >C16-C35 i en punkt. Utöver detta överskrids riktvärdet för KM avseende ett flertal metaller och kolväteföreningar samt PCB, summa 7 i dessa provpunkter. Eftersom diket tar emot dagvatten från en stor del av norra Katrineholm, tyder detta på att detta dagvatten medför föroreningar som sedan sedimenterar i Mejeridiket.

MTU¹⁹. rekommenderade ytterligare provtagningar för att klargöra huruvida källan för föroreningarna fanns inom planområdet och hur föroreningar sprids via planområdet. AFRY²⁰ har efter samrådet tagit fram en MTU med fokus på sumpskogen. Undersökningen konstaterar att inga föroreningar överstiger naturvårdsverkets generella riktvärden för mindre känslig markanvändning (MKM). Därför behöver inga ytterligare åtgärder ske inom området så länge markanvändningen inte förändras.

7.3.2. Konsekvenser planförslag

Föroreningar har påträffats i ett flertal punkter inom undersökningsområdet, både i grundvattenprov och i jordprov. Det har dock inte påträffats några halter som överstiger MKM inom aktuellt område för nyetablering av industrimark. Detta innebär att de inte finns behov av efterbehandling för att kunna använda området för industriändamål.

¹⁹ Structor Nyköping AB, Översiktlig miljöteknisk markundersökning, detaljplan Kerstinboda, 2019-08-19

²⁰ AFRY, ÅF-Infrastructure AB, Miljöteknisk markundersökning Kerstinboda, Katrineholm, 2020-04-16

Planförslaget bedöms medföra positiva konsekvenser utifrån framtagna resultat i dagvattenutredning med minskade mängder föroreningar från befintlig och tillkommande industrimark.

7.3.3. Åtgärder

Förutsatt att planen genomförs med de lösningar som presenteras för dagvatten bedöms inga ytterligare åtgärder nödvändiga. Planområdet bedöms vara undersökt i tillräcklig omfattning med avseende på föroreningar.

7.4. Transporter och risker

7.4.1. Förutsättningar trafik

De båda befintliga industriverksamheterna är transportintensiva och behoven av en ny infart och anslutande vägnät är högt prioriterade i planen. Enligt representanter från industrierna är den största risken idag den gemensamma infartsvägen, Energigatan. Energigatan fungerar som infart båda verksamheterna. Gatan belastas av både tunga transporter till och från verksamheterna, persontrafik, interna transporter samt av truckar och andra industrifordon. Den hårda belastningen kan både innebära en risk för allvarliga olyckor och kan även påverka driften av verksamheterna.

Intill Tekniska verkens fastighet finns även en transformatorstation som ägs och underhålls av Vattenfall och är en del av elförsörjningen för Katrineholms centrala delar. Vid en krissituation eller driftstörning behöver Vattenfall ha tillgång till transformatorn. Att det bara finns en infartsväg till området som delas mellan dessa verksamheter kan innebära en risk för personsäkerhet samt för Katrineholms elförsörjning.

7.4.2. Konsekvenser planförslag

Planförslaget möjliggör ett utökat vägnät inom planområdet. Detta medför att separata infartsvägar kommer anläggas till de befintliga och planerade verksamheterna i området. Befintlig infartsväg kommer endast trafikeras av en verksamhet vilket leder till att industritransporter och persontrafik kan skiljas åt. Ett större internt vägnät kommer leda till separata infarter till kraftvärmeverket och Vattenfalls transformator. Detta minskar risker vid krissituationer och säkrar driften. Förslaget är att infarten till transformatorstationen kommer söder ifrån. Detta medför att samtliga entréer inom området sker på motsatt sida mot järnvägen. Denna åtgärd föreslås av den övergripande riskanalys som genomförts för Katrineholms stad 2013²¹. Syftet med detta är dels att minska olycksrisker, dels att förenkla evakuering och räddningsarbete vid en ev. urspårning av tåg.

Verksamheterna som ska vara möjliga att inrymma inom planområdet kommer innebära att nya gator inom området behöver anläggas. Dessa gator kommer att användas för tunga transporter. Vissa av transporterna som ska gå på de nya gatorna kommer att köra

²¹ Structor Miljöteknik AB, Riskanalys med avseende på järnvägstrafik, Katrineholms stad, 2013

farligt gods. Syftet med planen är att de befintliga industrierna ska kunna utöka lagerytor och upplag vilket kommer minska externa transporter till området. Detta bedöms som positivt för klimatet. Den samlokalisering som planen medför för staden som helhet betyder att transporter kan minskas och ledas bort från de centrala delarna av staden.

7.4.3. Förutsättningar risker

En riskutredning har utförts av Säkerhetspartner Norden AB med syftet att kartlägga riskbilden för aktuellt område med avseende på transport av farligt gods i anslutning till planområdet²².

En farligt gods-olycka är i detta sammanhang en olycka där läckage sker och ett farligt ämne kommer ut. Ett tåg som transporterar farligt gods kan alltså vara inblandat i en olycka eller en urspårning utan att detta anses vara en farligt gods-olycka. Individrisk är en platsspecifik risk och anger sannolikheten per år att en hypotetisk person omkommer om denna vistas oavbrutet på en bestämd plats i närheten av en riskkälla. De acceptanskriterier som föreslås för individrisk är 10^{-7} som undre gräns och 10^{-5} som övre gräns. Mellan dessa finns ett område som benämns ALARP (As Low As Reasonably Practicable). För risker som befinner sig inom detta område ska riskreducerande åtgärder vidtas så länge kostnaderna för dessa åtgärder står i proportion till den riskreduktion som de medför.

7.4.4. Konsekvenser planförslag

Individrisken när det gäller urspårning ligger inom ALARP inom 15 meter från spår respektive på ALARPs undre gräns mellan 15-25 meter från spår. Detta innebär generellt att riskreducerande åtgärder, inom rimliga gränser, behöver vidtas. En sådan åtgärd kan vara att området inom 25 meter från spår inte utformas på ett sätt som uppmuntrar till stadigvarande vistelse. Det är emellertid Säkerhetspartners bedömning att så redan är fallet vilket inte heller kommer att ändras med den nya detaljplanen. Med avseende på människors liv och hälsa bedöms individrisknivån således vara tolerabel.

Genomförd utredning har inte fokuserat på egendomsskada men det kan ändå konstateras att det förekommer byggnation på avstånd som understiger 25 meter från spår. Med hänsyn till planförslaget med utökad byggnation och ökad persontäthet är rekommendationen att bibehålla ett bebyggelsefritt område på minst 25 meter från spår. Det bebyggelsefria området bör, vid en framtida förändring, också utformas på ett sätt som inte uppmuntrar till stadigvarande vistelse. Detta med hänsyn till den risknivå som urspårning orsakar²³.

²² Säkerhetspartner Norden AB, Riskutredning Kerstinboda – Nybyggnad, 2019-05-03

²³ Säkerhetspartner Norden AB, Riskutredning Kerstinboda – nybyggnad, 2019-05-03

7.4.5. Åtgärder risker

Planbestämmelser kommer att utformas så att nya förråds- och lagerbyggnader inte tillåts närmare än 20 meter från spårområdet. Byggnader eller etablering av ytor som uppmuntrar till stadigvarande vistelse inte tillåts närmare än 25 meter från spårområdet. Enligt planförslaget kommer samtliga infarter och entréer inom området att ske motsatt järnvägen. Detta underlättar för räddnings- och evakueringsfordon att lätt komma intill byggnader. Inga övriga åtgärder bedöms krävas för att genomföra planen.

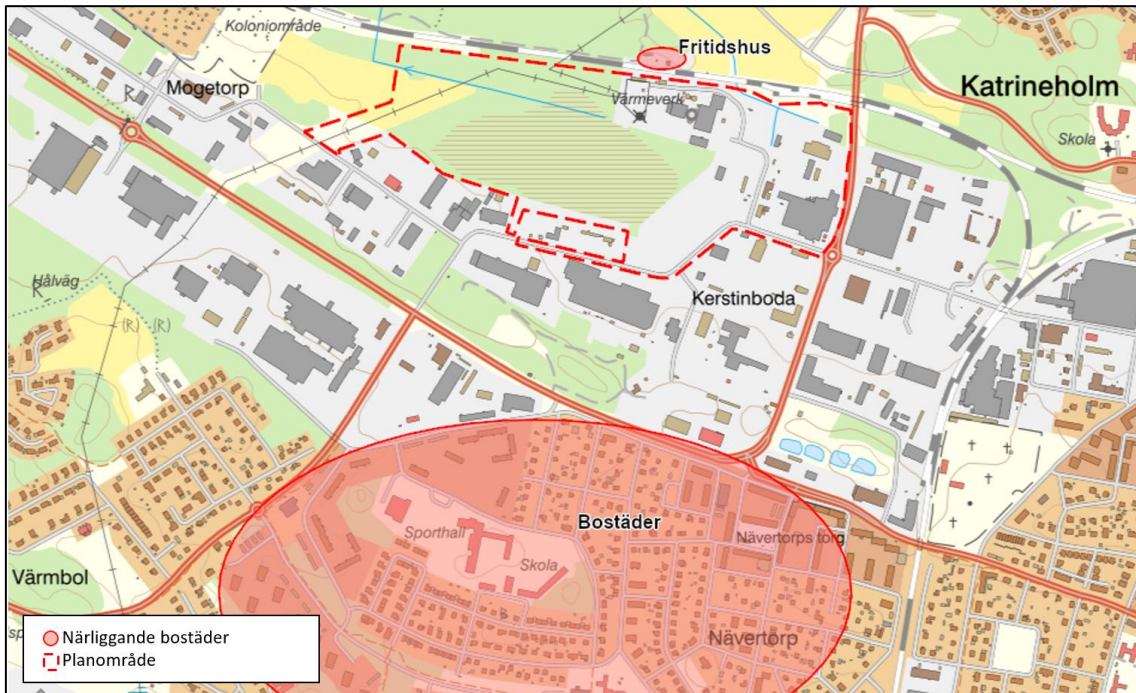
Sammantaget bedöms planförslaget innebära positiva konsekvenser för säkerhet och risker.

7.5. Buller

7.5.1. Förutsättningar

Planområdet avgränsas av järnvägsspår i norr. Järnvägarna i Katrineholm är utpekade som riksintresse för kommunikationer. Vid åtgärd på järnväg eller annan spåranläggning gäller riktvärdet för buller utomhus 55 dB (A) ekvivalentnivå vid uteplats och 60 dB (A) ekvivalentnivå i bostadsområdet i övrigt²⁴. Planerad detaljplan syftar till ge förutsättningar för expansion av industriverksamhet. Området är avgränsat av västra stambanan i norr och väg 52 i öster. Området är omgivet av industrikvarter i söder, sydväst och nordost. Intill planområdet finns inga störningskänsliga verksamheter eller bostadshus. Närmsta bostadshus är ett fritidshus norr om västra stambanan. Utöver fritidsbostaden ligger närmsta bostadskvarter söder om Vingåkersvägen, mer än 300 meter från planområdet.

²⁴ Katrineholms kommun, Översiktsplan 2030 Katrineholms kommun – Del staden

Figur 7-7. Översiktsskarta med närmaste bostadskvarter och fastigheter markerad. Fritidshus norr om planområde och bostadskvarter mer än 300 syd och sydöst om planområdet.

7.5.2. Konsekvenser planförslag

Det har inte tagits fram någon bullerutredning för planförslaget. Detta eftersom industribuller inte bedöms öka av föreslagen plan. Befintliga industriverksamheter kommer att ha möjlighet till expansion. Det finns dock inget som tyder på att boenden kommer att påverkas av den utökade industrimarken. Det fritidshus som ligger norr om järnvägen har idag främst störningar från järnvägstrafik. Planen möjliggör inte att annan störande verksamhet kommer placeras närmare huset än vad som finns idag.

7.5.3. Åtgärder

Inga planerade åtgärder avses vidtas med avseende på buller. Detta då planen inte anses medföra sådan störning att bullerreducerande åtgärder behöver vidtas.

Påverkan av planerad detaljplan bedöms som ringa till ingen eftersom inga störningskänsliga områden har identifierats i närområdet.

7.6. Natura-2000

7.6.1. Förutsättningar

Planområdets recipient Näsnaren är ett Natura 2000-område. I länsstyrelsens bevarandeplan för Näsnaren, fastställd 2019-01-30, påpekas att orenat dagvatten är en bidragande faktor till en eventuell försämring av områdets status. Planområdet är i dagsläget till största del skogsmark och föroreningsberäkningarna i dagvattenutredningen visar koncentrationer under de riktvärden som är satta i

handlingsplanen från kommunen²⁵. Att befintliga föroreningskoncentrationer är lägre än riktvärdena beror på att största delen inom planområdet är oexploaterad mark och riktvärdena i handlingsplanen gäller främst för dagvatten som alstras från exploaterade områden.

7.6.2. Konsekvenser planförslag

Syftet med Näsnaren Natura 2000-område är att bevara en av Sörmlands artrikaste fågelsjöar. I bevarandeplanen nämns orenat dagvatten från industriområde som en del av hotbilderna mot området. Även störningar av olika slag under rast- och häkningsperioden utgör hot mot bevarandevärdena för området.

Planförslaget innebär en förbättring vad gäller föroreningsgraden från området. Med förslaget att fördröja och rena 15 mm nederbörd inom planområdet bedöms risken att påverka Näsnaren bli mindre eftersom en del av föroreningarna renas vid källan. Fördröjningsåtgärderna och reningen minskar risken att föroreningarna sprider sig till recipienten.

Vad gäller andra störningar under rast- och häkningsperioder för fåglar vid Näsnaren kan konstateras att planen inte innebär att ytterligare störande industriverksamhet tillkommer.

7.6.3. Åtgärder

Recipienten Näsnaren är idag klassad som otillfredsställande ekologisk status och uppnår inte god kemisk ytvattenstatus. Med föreslagna dagvattenlösningar bedöms situationen kunna förbättras för recipienten. Med beskrivna åtgärder bedöms miljö kvalitetsnormerna för vatten inte påverkas negativt av planens genomförande.

Inga bullerreducerande åtgärder bedöms behövas för planområdet.

Sammantaget bedöms planförslaget ha positiva konsekvenser för MKN för vatten i Näsnaren. Planförslaget bedöms inte ha några konsekvenser för Näsnarens naturvärden.

²⁵ ÅF-Infrastructure AB, Dagvattenutredning Kerstinboda, 2019-07-03

8. SAMLAD BEDÖMNING OCH MÅLUPPFYLLELSE

8.1. Samlad bedömning

Både logistiskt, klimatmässigt och säkerhetsmässigt är en samlokalisering av industriverksamheter önskvärd i Katrineholm. Runt planområdet finns få störningskänsliga områden och en fortsatt utveckling av industrietablering i ett redan industridominerat område är därför gynnsam för Katrineholms stadsutveckling.

Planrådets naturmark karaktäriseras av sumpskog i form av tallmosse. De naturvärden som gynnas av dessa miljöer är framförallt groddjur och sumpskogsflora samt skogliga värden. Utifrån genomförda inventeringar kan dock konstateras att områdets livsmiljöer inte är betydelsefulla för det lokala beståndet. Naturmiljöerna vid Näsnaren har spridningseffekter in i planområdet men arterna uppehåller sig inte i planområdet. Planförslaget innebär att en del skogsmark tas i anspråk för expansion av befintliga verksamheter. Ny industrimark planeras vid befintligt grävt dike som enligt framtagen NVI inte har förutsättningar att hysa högre naturvärden.

Planförslaget bedöms sammantaget ge positiva konsekvenser för vattenkvalitet i och med att moderna dagvattenlösningar införs i området. Åtgärder omfattar bland annat svackdiken och växtbäddar samt buffring i skelettjordar. Föreslagna åtgärder har dimensionerats utifrån beräkningar som baseras på krav på rening av dagvatten. Planförslaget bedöms kunna bidra till förutsättningarna för att uppnå miljö kvalitetsnormer för vatten i enlighet med vattenförvaltningen, d.v.s. ekologisk och kemisk status.

Inga nya byggnader planeras närmare järnvägen än 25 meter vilket är de rekommendationer som genomförd riskanalys föreslår. Risker kopplat till vägnät bedöms minska i och med ny infartsväg. Planen bedöms inte medföra några ökade risker kopplat till spårtrafiken.

8.2. Hänsyn till miljömål

God bebyggd miljö

Planen beaktar miljömålet god bebyggd miljö genom att den resulterar i att den påbörjade stadsomvandlingen av Kerstinboda kan fortsätta med samlokalisering av industrimiljön. Det innebär att fortsatta möjligheter att utveckla Kerstinboda på ett sätt så att industrier kan expandera utan att påverka goda boendemiljöer. En betydelsefull del i detta är att områden som inte är störningskänsliga kan fortsätta utvecklas med den typ av verksamheter som är svåra att förena med en god boendemiljö och där krav på trafiksäkerhet ställs.

Gifrfri miljö

Planen beaktar miljömålet gifrfri miljö genom att planen resulterar i att områdets föroreningshistoria utreds och att förekommande föroreningar identifieras. En väl genomförd utredning innebär att föroreningsskador kan åtgärdas på ett säkert sätt och att minskade risker för människor och miljö. Enligt de beräkningar som tagits fram inom

ramen för denna MKB kommer även genomförande av planen att möjliggöra för minskade utsläpp av föroreningar till intilliggande vattendrag.

Grundvatten av god kvalitet

Miljömålet beaktas genom att förutsättningarna för grundvattenförekomsten Katrineholmsåsen, som tangerar planområdet, har beaktats vid utredning av området. Förutsättningarna för grundvattenförekomsten försämras inte.

Levande sjöar och vattendrag

Planen beaktar även miljömålet levande sjöar och vattendrag i samband med att motiverade åtgärder vidtas för en väl utvecklad hantering av dagvatten, vilket därmed ger bättre förutsättningar för recipienten Näsaren.

Ett rikt djur- och växtliv

Planförslaget tar skogsmark i anspråk men de åtgärder som föreslås i denna MKB bedöms kompensera intrånget i enlighet med Katrineholms grönstruktur. Planen beaktar miljömålet genom att kompensationer av livsmiljöer sker i närområdet samt bidrar till upprätthållande av Natura 2000-området genom rening av dagvatten.

8.3. Miljökvalitetsnormer vatten

Planförslaget bedöms sammantaget bidra till förbättrade förutsättningar för att uppnå god kemisk status och god ekologisk status till år 2027 i berörda vattenförekomster. De viktigaste bidragen till detta är möjligheten att införa moderna dagvattenlösningar för området.

9. SLUTSATS

Kerstinboda har goda förutsättningar för utveckling av industriverksamhet. Det är önskvärt ur ett samhällsperspektiv att samlokalisera störande verksamheter förknippade med tung trafik. Det ger förutsättningar för en större strukturplanering för staden där störande verksamheter inte påverkar bostadskvarter eller skolor mm. Även eventuella utsläpp till mark och vatten kan renas och omhändertas mer effektivt vid samlokalisering. Befintlig och planerad markanvändning bedöms som lämplig, sett till den riskanalys som genomförts. Inga nya byggnader kommer att hamna närmare än 25 meter från järnvägsområdet. Eftersom området är väl avgränsat av befintlig industriverksamhet, järnväg, större bilvägar och angränsande detaljplaner för industri är en fortsatt utveckling av industriområdet en naturlig utveckling för Kerstinboda.

Området hyser idag måttliga till höga naturvärden vilka till stor del bedöms kunna kompenseras med välutformade åtgärder och dagvattenanläggningar. Sumpskogen är idag redan påverkad av skogsbruk och dikning samt omringad av verksamheter. Det intrång som planeras bedöms kunna kompenseras i närområdet i enighet med Katrineholms Grönstrukturplan. Utformning av en faunadepå bör ske i nära samarbete med biologi- och ekologiexpertis för att kunna skapa och tillvarata områdesspecifika naturvärden.

10. REFERENSER

AFRY, ÅF-Infrastructure AB, Dagvattenutredning Kerstinboda, 2022-12-19

AFRY, ÅF-Infrastructure AB, Miljöteknisk markundersökning Kerstinboda, Katrineholm, 2020-04-16

Ekologigruppen AB, Inventering av groddjur vid Kerstinboda, Katrineholms kommun, 2019-06-14

Ekologigruppen AB, Naturvärdesinventering vid Kerstinboda, Katrineholms kommun, 2018-12-20

Grönplan för Katrineholms stad, antagen av Kommunfullmäktige 2018-12-17 § 179

Katrineholms kommun, Översiktsplan 2030 Katrineholms kommun – Del staden

Länsstyrelsen Södermanlands län, Bevarandeplan för Natura 2000-området Näsnaren, 2019

Länsstyrelsen, Vatteninformationssystem Sverige, viss.lansstyrelsen.se, Hämtat 2019-07-17

Naturvårdsverket. Riktvärden för förorenad mark – Modellbeskrivning och vägledning, rapport 5976, 2009

Naturvårdsverket, Förutsättningar för prövning och tillsyn i Natura 2000-områden, utgåva 1, 2017

Naturvårdsverket, Vägledning om industri- och annat verksamhetsbullen, rapport 6538, 2015

Skogsstyrelsens webbkarta, <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartorapp/>, 2019-07-22

Structor Miljöteknik AB, Riskanalys med avseende på järnvägstrafik, Katrineholms stad, 2013

Structor Nyköping AB, Översiktlig miljöteknisk markundersökning, detaljplan Kerstinboda, 2019-08-19

Säkerhetspartner Norden AB, Riskutredning Kerstinboda – nybyggnad, 2019-05-03

Tekniska verken, Miljörapport 2018 Kraftvärmeverket i Katrineholm, 2018